

UTLYSNING

Kunnskap og teknolog for bærekraftig fangst av pukkellaks

FHF lyser ut inntil 2,0 mill NOK for å utvikle kunnskap og teknologi for et bærekraftig fiske etter pukkellaks.

Søkere kan være universitets- og høyskolesektoren, forskningsinstitutter, forskningsmiljøer og bedrifter i sjømatnæringen. Tilsagnsmottaker må være et FoU-miljø, som også skal ha prosjektledelsen.

FHFs *Retningslinjer for prosjektbeskrivelser FoU-prosjekt* skal følges ved utarbeidelse av søknad (se vedlegg 2).

Søknader skal sendes til: Post@fhf.no

Søknader merkes med saksnummer 21/00279

Tidsplan

01.02.2022: Utlysning offentliggjøres

15.03.2022: Frist for innlevering av søknad kl. 14.00.

28.03.2022: Tilbakemelding til søkere om resultat av evaluering

Behov for ytterligere presiseringer i fasen med utarbeidelse av søknad kan tas opp med FHF. Hvis det blir behov for endringer i utlysningsteksten, vil dette bli lagt ut på www.fhf.no (samme som denne utlysningen), men ingen endringer vil bli gjort etter **01.03.2022 kl 12.00**. Søkere er selv ansvarlige for å følge med om det legges ut slike endringer.

Problemstilling

Pukkelaks (*Oncorhynchus gorbuscha*) har sin naturlige opprinnelse i nordlige deler av Stillehavet. Russiske forskere har siden 1956 og frem til 2000 tallet introdusert arten til Kolahalvøya i Russland. I dag fanges pukkellaks i hele Norge, helt fra grensen til Russland i nord-øst til svenskegrensa i sør-øst. Det er i Troms og Finnmark pukkellaksen er mest tallrik. Det er registrert at pukkellaksen gyter i flere norske elver. Pukkellaks regnes for å være den mest tilpasningsdyktige laksefiskarten fra Stillehavet og representerer ca. 50 % av den totale fangsten av laksefisk i det nordlige Stillehavet. Pukkellaksen har en toårig livssyklus, og både hanner og hunner dør etter gyting. Etter klekking påfølgende vår vandrer yngelen til havet. Der tilbringer pukkellaksen det neste året med å beite på krepsdyr og småfisk, og i løpet av sin andre sommer returnerer den til ferskvann for å gyte og fullføre syklusen. I løpet av sitt sjøopphold vokser fisken svært raskt og oppnår en vekt på mellom 1,2 og 3 kg. Fisk som gyter i oddetallsår får dermed avkom som også gyter i oddetallsår, og gyter dermed ikke sammen med fisk som gyter i partallsår. Bestanden som gyter i oddetalls år er størst og har økt kraftig de senere årene, og arten ser også ut til å utvide kjerneområdet sørover i landet. Vitenskapskomiteen for Mat og Miljø konkluderte i 2020 (VKM Report 2020: 01) at " Invasjon av pukkellaks i norske kystfarvann og norske vassdrag, vil ha negative konsekvenser på biologisk mangfold, produktiviteten til lokal laksefisk og akvakultur". Samtidig som den er en trussel, er den også en verdifull og ettertraktet matressurs, noe som var årsaken til at pukkelaks ble satt ut sammen med kongekrabbe på 1960 tallet på Kola. Rogna til pukkellaks er svært ettertraktet som delikatess og kan brukes både fra fisk i sjø og ferskvannsfase. Pukkellaksen kan også gi noen positive energi- og næringsbidrag til økosystemene i nord, noe beskrevet her: [Pink salmon: problem or resource? \(sciencenorway.no\)](https://www.sciencenorway.no/pink-salmon-problem-or-resource/)

Pukkelaks er stimfisk som både beiter i stim og går opp i elva i stim. Det er en fordel da den lett kan fanges i sjø med allerede klassiske redskap som f.eks ringnot og kilnot. Utfordringene er at det

ofte vil være innblanding av andre arter i fangsten, herunder Atlantisk laks, fisken beiter fortsatt (åte sprengt) og den må håndteres raskt og effektivt for å ta vare på kvaliteten, eventuelt låssettes som sei for så å tas vare på. Videre taper laksen seg fort som matfisk etter noen uker i ferskvann, hannene får den klassiske pukkelen og mister kjøttfarge. Sist, men ikke minst er fiske i sjø i enkelte områder strengt regulert. Regelverket vil således kunne bidra til å hindre en hensiktsmessig utvikling av fiske etter pukkellaks.

Ressursvennlig høsting av pukkellaks vil bidra til økt verdiskaping i sjømatnæringa samtidig som en bidrar til å redusere miljøutfordringene i Norske elver.

Målsetting

Utvikle kunnskap om hva som skal til for å utvikle pukkellaks til en ressurs.

Delmål:

- Utrede hvilke fangstmetoder, nasjonalt og internasjonalt, som egner seg best til fisket mht kvalitet og mulighet for skånsom utsortering av Atlantisk laks.
- Avklare begrensninger og muligheter for fiske etter pukkellaks i sjø
- Fremskaffe kunnskap om hva som bør gjøres for å bevare kvaliteten på pukkellaks etter fangst.

Avgrensninger og særskilte føringer

- Varighet av prosjekt(er) er satt til ett år med mindre spesielle faglige grunner tilsier en lengre prosjektperiode, som må begrunnes.
- Samarbeid med relevant sjømatnæring, redskapsindustri og forvaltning vil bli prioritert.

Generelle forutsetninger

Det forutsettes for alle søknader at det gis en grundig beskrivelse av bakgrunn for prosjektet, inkludert eksisterende kunnskapsgrunnlag og hvordan prosjektet samspiller med eller er koordinert opp mot tilgrensende prosjekter der en eller flere av prosjektpartnerne deltar. Så langt som det er mulig skal også avgrensning og koordinering opp mot andre prosjekter beskrives.

Nytteverdi for næringen tillegges vesentlig vekt, og må være realistisk beskrevet i søknaden.

Beskrivelse av gjennomføringsplanen skal være tilstrekkelig detaljert, med tydelig inndeling i fornuftige arbeidspakker og beskrivelse av hypoteser, metodikk og statistikk.

Det skal i prosjektbeskrivelsen vises til vurdering og håndtering av risiko knyttet til gjennomføring av prosjektet.

Det skal angis hvordan prosjektet planlegges organisert (prosjektgruppe og roller), inkludert ressursinnsats i form av antall timer og timesatser, eller stillingsprosent dersom dette benyttes. Se ellers FHF's *Retningslinjer for prosjektbeskrivelser FoU-prosjekt* (vedlegg 2).

- Det skal ikke leveres inn *Prosjektskjema for FHF* som det henvises til i *Retningslinjene for prosjektbeskrivelser FoU-prosjekt*, da dette utarbeides i ettertid for prosjekt som eventuelt blir innvilget.

Kvalitetssikring

Det må sikres at arbeidet med prosjektgjennomføringen er gjenstand for tilfredsstillende kvalitetssikring, hvordan dette utføres skal beskrives i prosjektbeskrivelsen.

Organisering

Oppdragsgiver er FHF som vil følge opp de enkelte prosjektene med en prosjektansvarlig fagsjef.

Utførende prosjektgruppe: Den som tildeles prosjektet/oppdraget organiserer team for gjennomføring av arbeidet. Arbeidet i prosjektgruppen ledes av prosjektleder (CV for prosjektleder legges ved søknaden). Prosjektleder og planlagt team opplyses om i prosjektbeskrivelsen. Eventuelt innleide ressurser og annet formalisert samarbeid skal beskrives detaljert og dokumenteres med avtaler.

Referansegruppe: FHF vil oppnevne en referansegruppe bestående av personer som representerer næringen og har relevant kompetanse i forhold til det enkelte prosjektets målsettinger. *Mandat for referansegrupper i prosjekter finansiert av FHF* finnes som vedlegg 3. FHF-ansvarlig er ikke medlem, men skal delta i referansegruppens møter. Prosjektleder skal lede referansegruppe-møtene, og andre fra prosjektgruppen kan delta når det er hensiktsmessig. Det bør avholdes minst ett årlig fysisk møte i referansegruppen i tillegg til digitale møter ved behov, spesielt i forbindelse med viktige milepæler eller veivalg i prosjektet. Det skal avholdes fysisk møte før prosjektslutt for gjennomgang av sluttleveranser og sluttrapport, før disse er å betrakte som endelige. Husk å budsjettere med kostnader til referansegruppemøter i prosjektbeskrivelsen.

Samarbeid med andre aktører: Dersom det er beskrevet samarbeid med bedrifter eller andre som bidrar faglig eller finansielt, må det legges ved signert intensjonsavtaler for det.

Leveranser

Mulige leveranser fra prosjektet er listet opp i pkt. 6 i *Retningslinjer for prosjektbeskrivelser FoU-prosjekt* (vedlegg 2).

Vitenskapelige artikler, fagrapporter, presentasjoner, populærformidling osv. skal være åpne leveranser som skal legges ut på FHF's nettside om prosjektet, i tillegg til åpen publisering i regi av tilsagnsmottager/FoU-institusjon. Faglig sluttrapport til FHF skal innholdsmessig være i henhold til FHF's *Retningslinjer for sluttrapportering*. Det oppfordres til å tenke kreativt om leveranseformer for å bidra til at kunnskap fra prosjektet så raskt som mulig kan tas aktivt i bruk i næringen.

Kriterier for vurdering av søknader:

Prosjektsøknader gis en vurdering etter følgende 8 kriterier (med vektning i parentes):

1. Prosjektforslagets relevans til utlysningen og målet med arbeidet (1,0)
2. Forskningskvalitet, inkludert metodevalg og statistikk (0,8)
3. Budsjett og økonomisk ramme for arbeidet (0,5)
4. Gjennomføringsevne: prosjektorganisering, plan for håndtering av risiko, faglige forutsetninger (0,7)
5. Formidlingsplan for å sikre størst mulig næringsnytte (0,5)
6. Tilknytning til andre relevante aktiviteter/prosjekter (0,3)
7. Søknadens vurderbarhet og dokumentkvalitet (0,3)
8. Næringsnytte (0,8)

Søknaden må være så komplett at det kan foretas en evaluering basert på kriteriene ovenfor. Prosjektbeskrivelsen skal ikke overskride 10 sider ekskl. vedlegg som kan betraktes som tilleggsopplysninger.

FHF forbeholder seg retten til å:

- Avvise innkomne prosjektbeskrivelser som ikke er i tråd med målsettingen for utlysningen
- Avvise innkomne prosjektbeskrivelser som ikke oppfyller formelle krav i utlysningen og FHF's retningslinjer for prosjektbeskrivelser
- Be om avklaringer før og under evalueringen
- Avlyse konkurransen eller endre de(n) økonomiske rammen(e) for tilskudd dersom det foreligger saklig grunn, for eksempel ved bortfall av forventet/budsjettert inntekt eller andre forhold som ikke gjør det mulig å yte det planlagte tilskudd innenfor vedtatte investeringsrammer.

- Foreta ny utlysning
- Forespørre søkere om å samarbeide om prosjektgjennomføringen hvis det er viktig for den totale prosjektkvaliteten.
- Bruke ekstern kompetanse ved evaluering av prosjektbeskrivelser.

Behandling av søknader

- Søknaden gjennomgås av FHF for å avklare om de er i tråd med målsettingen for utlysningen og oppfyller de formelle krav som er satt.
- Prosjektbeskrivelsene rangeres av FHF basert på score på evalueringskriteriene, samt eventuelt kommentarer og råd fra ekstern kompetanse.
- En innstilling lages og besluttes av FHF ut fra en totalvurdering av kriteriene.
- Søkere som besluttes tildelt støtte, kontaktes. Forutsetninger for tilsagn presenteres og valgt(e) miljø(er) får en frist til å akseptere/avslå å delta i videre løp.
NB! Tilsagn gis ikke på dette stadiet.
- FHF gir tilsagn til valgt(e) søker(e).
FHF's gjeldende Standardvilkår på tilsagnstidspunktet vil legges til grunn (Vedlegg 1)
- Etter at endelig beslutning om tildeling av prosjekt er tatt, vil alle søkere bli varslet om utfall.

Vedlegg

1. FHF's standardvilkår
2. Retningslinjer for prosjektbeskrivelser FoU-prosjekt
3. Mandat for referansegrupper i FHF

Dokumentene finnes her: [prosjektdokumenter](#)